

Warszawa, Floryda, marzec 2017 r.

prof. dr hab. sztuk teatralnych
Stanisław Górka
Akademia Teatralna im. Al. Zelwerowicza
w Warszawie

Ocena działalności artystycznej i pedagogicznej

dra Przemysława Kani

w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie sztuk teatralnych

Zleceniodawca oceny

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów, na podstawie art. 18a ust. 5 ustawy z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882), pismem Nr BCK-VII-L-8126/16 z dnia 8 lutego 2017 powołała komisję habilitacyjną w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego w dziedzinie sztuk teatralnych dla Pana dra Przemysława Kani.

Postępowanie zostało wszczęte przez Centralną Komisję na wniosek dra Przemysława Kani w dniu 24 października 2016 r.

Dziekan (wskazanej przez wnioskodawcę do przeprowadzenia postępowania) Rady Wydziału Lalkarskiego PWST im. L. Solkiego w Krakowie Filia we Wrocławiu pismem BN-51-10/17 z dn. 23 lutego 2017 r. poinformował o powołaniu mnie w skład w/w komisji habilitacyjnej w charakterze recenzenta.

Podstawowe dane o Habilitancie

Pan dr Przemysław Kania urodzony 23.05.1983 r. w Libiążu, studia na Wydziale Aktorskim PWST im. L. Solkiego w Krakowie Filia we Wrocławiu zakończył z wynikiem bardzo dobrym w 2007 r.

Tytuł zawodowy magistra sztuki uzyskał 21.01.2008 r.

Stopień doktora sztuk teatralnych nadany uchwałą rady Wydziału Aktorskiego PWST im. L. Solkiego w Krakowie, otrzymał 12.03.2012 r.

Dr Przemysław Kania jest aktorem o znaczącym dziesięcioletnim dorobku artystycznym. Urodzony 23 maja 1983 r. w Libiążu, wychowywał się w małej wsi Gorenice pod Olkuszem. Podjął studia na wrocławskim Wydziale Aktorskim PWST im. L. Solkiego, które ukończył w 2007 r. uzyskując tytuł magistra sztuki aktorskiej. W przedstawieniu dyplomowym „Cyrano de Bergerac” E. Rostanda w reż. Wojciecha Kościelniaka zagrał rolę Barona Christiana de Neuville’a, w „Amoku mojej dziecinadzie” Thomasa Freyera rolę ETC (reż. Piotr Kruszczyński). Praca teoretyczna magisterium napisana pod kierunkiem dr Mieczysławy Walczak Deleżyńskiej. nosiła tytuł „Kształcenie wymowy studentów Wydziału Aktorskiego we Wrocławiu”.

W latach 2006-2017 był związany z Teatrem Małym we Wrocławiu a następnie z Teatrem Zagłębia w Sosnowcu, w którym pracuje do chwili obecnej. Równoległe od roku 2007 nieprzerwanie współpracuje z Wydziałem Aktorskim wrocławskiej PWST.

12 marca 2012 r. w wyniku przewodu przeprowadzonego na Wydziale Aktorskim PWST im. Ludwika Solkiego w Krakowie Filia we Wrocławiu uzyskał stopień doktora sztuk teatralnych. Rozprawa doktorska nosiła tytuł: „Praca nad rolą Waclawa w spektaklu "Pornografia" W. Gombrowicza, w reżyserii Jacka Bunscha w Teatrze Zagłębia w Sosnowcu”. Recenzentami były prof. Julitta Sękiewicz-Kisiel i prof. Elżbieta Czaplińska-Mrozek. Dziełem zgłoszonym w przewodzie była rola Waclawa w „Pornografii” Witolda Gombrowicza.

Doktorant jest autorem książki : „Wyraźnie... Dokładnie... Precyzyjnie... Recytacja i wystąpienia publiczne. Poradnik dla uczniów i nauczycieli”. Jest znanym i cenionym w rejonie olkuskim działaczem społecznym, popularyzatorem kultury teatralnej specjalizującym się w edukacji dzieci i młodzieży. Od 2014 r. jest założycielem Stowarzyszenia Teatralno-Literackiego i prezesem tej organizacji.

Działalność artystyczna

W latach 2006-2007 w Teatrze Małym we Wrocławiu ale przede wszystkim w Teatrze Zagłębia w Sosnowcu, z którym jest związany od początku swej działalności teatralnej, Przemysław Kania zagrał wiele różnorodnych ról komediowych i dramatycznych z repertuaru klasycznego polskiego i obcego, sztuk współczesnych, sztuk dla dzieci i młodzieży oraz tych wymagających umiejętności wokalnych, a niejednokrotnie nawet wręcz niezwyklej sprawności aktora teatru lalkowego.

Obok m.in. Gustawa w „Ślubach panieńskich” Aleksandra Fredry (reż. Grażyna Popowicz, 2006), Waclawa w „Zemście” Aleksandra Fredry (reż. Edward Kalisz, 2007), Fillona w „Balladynie” Juliusza Słowackiego (reż. Katarzyna Deszcz, 2008) zagrał Krystiana w „Cyrano de Bergerac” E. Rostanda (scen. i reż. Dariusz Wiktorowicz i Grzegorz Kempniński, 2008), Mack'a Astona w „Czyż nie dobija się koni” Horacego McCoy'a (reż. Julia Wernio, 2009), Mizeraka w „Wesołych kumoszkiach z Windsoru” Williama Szekspira (reż. Katarzyna Deszcz, 2009), czy wreszcie Królewicza w „Królowie Śnieżce” według braci Grimm (reż. Karol Suszka, 2009) oraz Waclawa w „Pornografii” Witolda Gombrowicza (reż. Jacek Bunsch, 2010), a także aktora w „Między nami dobrze jest” Doroty Masłowskiej (reż. Piotr Ratajczak, 2011) czy Batmana w „Piaskownicy” Michała Walczaka (reż. Jerzy Bielunas, 2012).

"W roli Waclawa talent i wdzięk pokazał Przemysław Kania" - tak pisała o debiucie młodego aktora w komedii Fredry Katarzyna Kamińska w recenzji po premierze „Młodzi w „Zemście”” (Gazeta Wyborcza Wrocław, nr 107/09.05 z 11-05-2007) "... scena szaleństwa Waclawa - pełna pasji i rozczarowania, będąca świadomym pożegnaniem bohatera z dotychczasowym łaodem. Przemysław Kania zagrał ten element wyśmienicie." - tak pisał o roli Waclawa z „Pornografii” Gombrowicza Arkadiusz Sowa w recenzji z Sosnart nr 4/26/2010.

Wyteżonej pracy teatralnej towarzyszy działalność edukacyjna i społeczna związana z regionem olkuskim. Przemysław Kania jest przykładem młodego twórcy, dla którego idea małej Ojczyzny jest szczególnie bliska. Uczestniczy w wielu projektach artystycznych w swoim regionie, w Olkuszu, w rodzinnej wiosce Gorenice czy wreszcie w bliskim mu teatralnie Sosnowcu. Bierze udział w wielu projektach artystycznych, jak na przykład "Koordynacja jubileuszu 60-lecia szkoły podstawowej im. H. Sienkiewicza w Gorenicy" w roku szkolnym 20011/2012, „Czesław Miłosz – twórca kontrowersyjny" - projekt Powiatowej i Miejskiej

Biblioteki Publicznej w Olkuszu październik 2011, czy wreszcie współtworzenie audioprzewodnika po Olkuszu i okolicach promującego w nowoczesnej formie medialnej internetowych plików mp3 trasy turystyczne i walory kulturalne ziemi Olkuskiej.

Działalność artystyczna po uzyskaniu stopnia doktora

Załączone do dokumentacji kalendarium przedstawień zagranych przez Przemysława Kanię w ostatnim pięcioleciu świadczy o znaczącej aktywności artystycznej aktora.

28 marca 2012 r. zmierzył się ponownie z rolą Gustawa w „Ślubach panieńskich” Aleksandra Fredry, tym razem w reżyserii Grzegorza Kwasa. Dwa miesiące później w „Korzeńcu” Tomasza Śpiwaka w reżyserii Remigiusza Brzyka zagrał Izaaka Meyerholda oraz rolę Celnika Austriackiego Franciszka Józefa. Przedstawienie to 1 kwietnia 2014 r. zostało przeniesione do Teatru Telewizji. W nowym sezonie zagrał Białego Królika w „Alicji w krainie czarów” Lewisa Carroll'a (reż. Stanisław Melski, 2012).

Kolejna ważna rola, z którą zmierzył się doktorant to „Pan Przechodzień, Ciarka 2 w „Najmniejszym Balu Świata” Maliny Prześlugi (reż. Aneta Głuch-Klucznik, 2013 r.), w „Śnie nocy letniej” Williama Szekspira w reżyserii Krzysztofa Popiołka zagrał rolę Dyrektora (Tezeusza) (listopad 2013).

Kolejne ważne premiery tego sezonu to udział w spektaklu "Eugeniusz Bodo - Czy mnie ktoś woła" (scenariusz i reżyseria Rafał Sisicki), w którym zagrał rolę Żołnierza Przyjaciela z życia teatru i filmu (styczeń 2014 r.). W "Czerwonym Zagłębiu" Jarka Jakubowskiego w reżyserii Aleksandry Popławskiej i Marka Kality wrzesień 2014 r. wystąpił jako Hutas I, Pielęgniarsz, Milicjant. Kwiecień 2015 to premiera "Wakacji z duchami" Adama Bahdaja w adaptacji Piotra Rowickiego w reżyserii Jerzego Jana Połońskiego, gdzie stworzył wspaniałą kreację Perełki. W "Karierze Romualda S., czyli ile jeszcze decybeli wytrzymasz zanim nie wytrzymasz" Jana Czaplińskiego w reżyserii Piotra Ratajczaka, zagrał rolę Feliksa Szatyńskiego Szefa Kancelarii Premiera (październik 2015 r.). Wreszcie premiera widowiska dla najmłodszych widzów, bo dla dzieci w wieku od trzeciego roku życia "Pyza na polskich drózkach" Hanny Januszewskiej (scenariusz i reżyseria Arkadiusz Klucznik, 2016 r.).

Dorobek teatralny dopełniają uwzględnione w dokumentacji role bądź epizody w dwóch filmach oraz dwóch serialach telewizyjnych. Działalność na rzecz regionu Olkuskiego i Sosnowca zaowocowała dziesięcioma projektami artystycznymi, w których Przemysław Kania podejmował się różnych zadań: był autorem scenariusza, kierownikiem projektu i konferansjerem, podejmował się organizacji projektu, a nawet w jednym wypadku był autorem choreografii w spektaklu "Co nam w duszy gra... czyli muzyczna podróż po Europie" zrealizowanym dla UTW w Chorzowie.

Przedmiot przewodu to trzy role w spektaklach dla dzieci, młodzieży i najmłodszej widowni: Pan Przechodzeń w spektaklu: "Najmniejszy Bal Świata" Maliny Prześlugi w reżyserii Anety Głuch-Klucznik, Perełka w „Wakacjach z duchami "Adama Bahdaja w adaptacji scenicznej Piotra Rowickiego, reżyserii Jerzego Jana Połońskiego, oraz udział w zespołowej kreacji widowiska „Pyza na polskich drózkach" Hanny Januszewskiej (adaptacja scenariusza i reżyseria Arkadiusz Klucznik) adresowanego do najmłodszej widowni.

Przechodzeń (w zgodnej ze scenariuszem inscenizacji Anety Głuch-Klucznik) to postać funkcjonująca w dwóch światach: realistycznym i magicznym - w czarnym teatrze - wyrafinowanej formule teatru lalkowego wykorzystującego czarny materiał i czarne trykoty aktorów, by wydobyć potrzebne do inscenizacji elementy za pomocą promieni ultrafioletowych. Przemysław Kania stworzył postać w pełni wiarygodną, wzbudzającą uśmiech i sympatię młodej widowni, nawiązującą bezpośredni kontakt z widzami i wywołującą jej spontaniczne reakcje.

W sekwencjach mówionych wyróżnia się Przemysław Kania z zespołu aktorskiego bezbłędnie precyzyjną dykcją i umiejętnością swobodnego przechodzenia w różne stany ekspresji ciała związanego z wymogami tej konwencji teatru lalkowego. W świecie magicznym jest tak samo autentyczny i wyrazisty jak w świecie realistycznym. Pięknie skomponowana i oszczędnie ale wyraziście zagrana rola.

Moja ocena pokrywa się z opinią recenzenta udostępnioną na blogu UszatyFotel.pl pt: "Migawki z malinowego balu" 23-09-2014: "Najmłodszy widzowie szczególnie żywo reagowali na przekroczenie teatralnego rubikonu, które odbywa się przez rzucenie w kierunku publiczności kalejdoskopowego światła, które przenosi nas na dwór Króla Maciupka i rebours - do świata „dużych". Każdorazowo zabawnie jest to ogrywane przez pana przechodnia (Przemysław Kania),

który raz przypomina przy okazji o wyłączeniu telefonów komórkowych (które mogą popsuć magię panującą w świecie malutkiego królestwa) czy to o możliwości skorzystania w czasie przerwy z toalety zaczepienia (znajdujących się w tym czasie w świecie dużych) postaci króla Maciupka i królowej Malusi...”.

W kryminale dla młodzieży "Wakacje z duchami" Perelka (w zgodnej z zamierzeniami inscenizacji interpretacji Przemysława Kani) to inteligentny nadwrażliwiec pełen temperamentu i dynamizmu, któremu towarzyszą ciągle lęki i obawy. Spotkanie Dziewiątki, zauroczenie, zakochanie, które jest zawsze fascynujące, związana z tym eksplozja emocji uwidoczniła w pięknej pieśni niemal rodem z broadwayowskiego musicalu "W miłosnym utworze Perelki i Dziewiątki" wyśpiewanym brawurowo przez parę aktorów - zmienia Perelkę w prawdziwego mężczyznę. Przemysław Kania i tym razem tworzy postać autentyczną, emocjonalną, wywołującą sympatię a niekiedy współczucie, wzbudzającą śmiech i wzruszenie. Piękna, wyrazista rola.

Zadania aktorskie, które wykonuje Przemysław Kania w "Pyzie na polskich drózkach" Hanny Januszewskiej w adaptacji i reżyserii Arkadiusza Klucznika zasługują na szczególne uznanie. Niezwykle trudna forma teatralna - spektakl muzyczny śpiewany nierzadko na wiele głosów, roztańczony i opowiadany wierszem, wymaga od wszystkich członków ensemble dużych umiejętności i żelaznej dyscypliny. Jest to bowiem kreacja zespołowa. Udział Przemysława Kani w tym spektaklu jest znakomity, wnosi on bowiem do widowiska precyzję, wyrazistość ekspresję i muzykalność, a także młodzieńczy dynamizm. Przemysław Kania świetnie pracuje w zespole, a tym, co go wyróżnia na tle zespołu to piękna, krągła polszczyzna. Spektakle habilitanta obejrzałem „z nagrania” dobrej jakości i jestem pełen uznania dla wszystkich jego twórców, a nade wszystko dla bardzo wysokiej kondycji artystycznej Teatru Zagłębia w Sosnowcu.

Reżyser „Najmniejszego Balu Świata” pani Aneta Głuch-Klucznik decydując się na formę czarnego teatru osiągnęła świetny efekt. Doskonale dobrała i poprowadziła aktorów. Nie tylko protagoniści ale wszyscy wykonawcy świetnie poradzili sobie mimo ograniczeń środków ekspresji, które narzucała konwencja wyznaczonych przez reżysera zadań. Jest to niewątpliwie artystyczna inscenizacja połączona z inteligentną rozrywką dla młodego widza (dzieci i młodzieży).

Reżyser „Wakacji z duchami” Jerzy Jan Połoński decydując się na przeniesienie powieści Bahdaja do Zamku Sielickiego oraz blokowiska Sosnowca, wpisując się w nurt regionalnych

opowieści śląskich osiągnął znakomity efekt. Umiejętnie poprowadził dobrze obsadzonych aktorów, wyznaczając kłopotliwe zadanie powrotu do dzieciństwa. Adekwatna muzyka Joanny Piwowar-Antosiewicz oraz znakomita choreografia Jarosławia Stańka wzbogacają wysokiej jakości widowisko.

Reżyser „Pyzy na polskich drózkach” pokusił się o klasyczną, przejrzystą formę inscenizacji. Wszyscy wykonawcy stanowią zespół znakomicie zgrany, świetnie rozśpiewany i roztańczony. Wspaniała praca techniki teatralnej: światła, dźwięku oraz skromna, czasem umowna a czasem dosłowna scenografia Pawła Pawlaka, wspaniała choreografia Urszuli Pietrzak, której towarzyszy znakomicie dobrana muzyka Marcina Partyki.

Wszystkie te trzy przedstawienia świadczą nie tylko wysokim poziomie Teatru Zagłębia z Sosnowca, ale nade wszystko o szacunku dla młodej i najmłodszej widowni.

Rozprawa habilitacyjna dra Przemysława Kani to autoreferat zatytułowany „Edukacja teatralna dzieci i młodzieży oparta na książce autorstwa Przemysława Kani "Wyraźnie... Dokładnie... Precyzyjnie... Recytacje i wystąpienia publiczne" oraz na opisie ról w spektaklach „Najmniejszy Bal Świata”, „Wakacje z duchami, i „Pyza na polskich drózkach”.

Dokładny opis pracy nad tymi wyżej wymienionymi rolami wypełniają trzy ostatnie rozdziały rozprawy. W pozostałych habilitant dzieli się swym bogatym doświadczeniem aktora teatru repertuarowego oraz wnioskami z dziesięcioletniej praktyki pedagogicznej na Wydziale Aktorskim PWST im. Ludwika Solskiego (Wydział Zamiejscowy) we Wrocławiu. Starając się określić wagę i znaczenie słowa w teatrze oraz w aktorskich zadaniach różnych gatunków literackich i teatralnych, śledzi związek dobrego scenicznego słowa z szeroko rozumianą edukacją dzieci i młodzieży, przedstawia własne nowatorskie pomysły na edukację teatralną młodego pokolenia poprzez warsztaty głosowe i dykcyjne, lekcje, wykłady, prezentacje, recytacje, przygotowanie spektakli, pracę nad tekstem, monologiem, dialogiem pracę nad opracowaniem roli przez "szkolnych aktorów”.

Odwołując się do słów Ryszarda Kapuścińskiego który ostrzega przed "Światem bez wartości, bez wrażliwości, bez myślenia..." Przemysław Kania konstatując, że jego praca zawodowa stała

się misją, decydując się na tworzenie i granie dla dzieci i młodzieży deklaruje wolę pracy teatralnej z dziećmi i młodzieżą.

Sporo miejsca w rozważaniach Przemysława Kani zajmuje troska i refleksja nad wyrównywaniem szans młodzieży z małych miasteczek oraz wsi. Praktycznym przykładem tych deklaracji jest książka „Wyraźnie... Dokładnie... Precyzyjnie... Recytacja i wystąpienia publiczne” - poradnik dla uczniów i nauczycieli z konkretnymi zadaniami i fachowymi informacjami, szczegółowymi opisami, ale przede wszystkim gotowymi konspektami lekcji teatralnych. Książka jest unikatową pozycją na naszym rynku wydawniczym, a jej przydatność w procesie edukacji teatralnej młodego pokolenia, pracy nad poprawną polszczyzną jest nie do przecenienia. „Autor książki jest praktykiem. Zajmuje się na co dzień tym, co opisuje w swojej książce, a co jest niezmiernie cenne. W jego opracowaniu zauważalne jest doświadczenie i żywy kontakt z opisywanymi treściami. Warto uczyć się od kogoś, kto zna się na tym co robi i sam uczy innych.” (lubimyczytac.pl, 17.03.2014 r.)

Rozprawa - autoreferat, będąc swoistym studium badawczym jest przede wszystkim pracą warsztatowo uzasadnioną, praktyczną, bardzo przydatną dla pedagogów i studentów aktorstwa, a wnioski z niej płynące mogą zainteresować nauczycieli szkół wszystkich szczebli oraz uczniów.

Działalność pedagogiczna Przemysława Kani w PWST im. L. Solskiego (Wydział Zamiejscowy we Wrocławiu) trwa nieprzerwanie od 2007 roku (10 lat). Na Wydziale Aktorskim prowadzi zajęcia z zakresu „Techniki i wyrazistości mowy”. Po okresie asystenckim podjął się samodzielnej pracy pedagogicznej specjalizując się w Wymowie i Logopedii Artystycznej.

Jest pedagogiem ogarniętym pasją przekazywania adeptom sztuki aktorskiej umiejętności posługiwania się pięknym słowem. Już na pierwszym roku wpaja studentom zasady prawidłowej wymowy polskiej oraz realizuje swój autorski program ćwiczeń dykcyjnych. Marzy o zmianach programowych w nauczaniu techniki i wyrazistości mowy rozumiejąc cele tego przedmiotu szerzej, adekwatnie do oczekiwań rynku nie tylko stricte teatralnego ale również medialnego (problem ten przedstawia w jednym z podrozdziałów autoreferatu).

Rozwój pedagogiczny Przemysława Kani odbywa się równolegle (poza Wydziałem Aktorskim) na dziesiątkach warsztatów, kursów dykcyjnych, głosowych, aktorskich i teatralnych w pracy

z dziećmi i młodzieżą gimnazjalną oraz licealną. „Cała moja praca około-teatralna poświęcona jest edukacji dzieci i młodzieży.” - tak pisze w swoim autoreferacie.

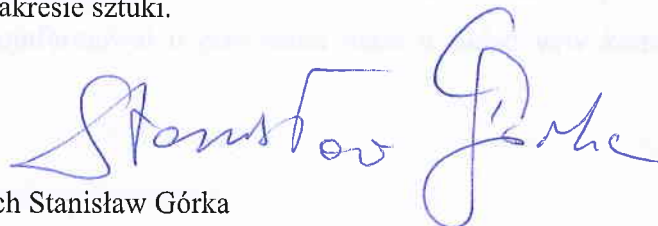
Jest społecznikiem i pasjonatem pracy dla regionu, z którego się wywodzi a także laureatem wielu nagród, w tym Olkuskiej Nagrody Artystycznej.

Resumé

Determinacja Przemysława Kani w urzeczywistnianiu artystycznych zamierzeń, dynamiczna i kreatywna działalność pedagogiczna oraz pasja w pracy edukacyjnej połączona z popularyzacją kultury teatralnej wśród dzieci i młodzieży budzą szacunek i uznanie.

Konkluzja

Z racji osiągnięć artystycznych w ostatnim 5-leciu, ze szczególnym uwzględnieniem roli „Przechodnia” w spektaklu „Najmniejszy Bal Świata”, roli Perełki w „Wakacjach z duchami” oraz udziału w spektaklu dla najmłodszych „Pyza na polskich drózkach”, wartościowej rozprawy habilitacyjnej na temat: „Edukacja teatralna dzieci i młodzieży na podstawie książki: „Wyraźnie... Dokładnie... Precyzyjnie... Recytacja i wystąpienia publiczne” oraz twórczej pracy pedagogicznej a także pełnej pasji pracy społecznej wśród dzieci i młodzieży, popieram starania dr. Przemysława Kani o nadanie stopnia doktora habilitowanego stwierdzając, że osiągnięcia artystyczne, twórcze, naukowe i dydaktyczne w pełni spełniają wymagania **art. 16 ustawy z dnia 14.03.2003 r.** (Dz.U. z 2003 r., nr 65, poz. 595, Dz.U. z 2005 r. nr 164, poz. 1365, Dz.U. z 2011 r. nr 84 poz. 455, Dz.U. z 2014 r. poz. 1198) (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

prof. dr hab. sztuk teatralnych Stanisław Górka